

تاریخچه

مددکاری اجتماعی یکی از حرفه های کلیدی حوزه سلامت و رفاه اجتماعی در جوامع جدید محسوب می شود. مددکاران اجتماعی در توانمندسازی و شکوفایی انسانها و گسترش خدمات در بخشهای سلامت (حوزه های مختلف جسمی-روانی-عاطفی-معنوی-اجتماعی)، درمان و رفاه، همچنین در ارتقاء شاخصهای توسعه انسانی و افزایش بهره وری در حوزه های اقتصاد سلامت، صنعت، بیمه های اجتماعی، جرم زدایی و دادگستری، عدالت اجتماعی و امنیت و نیز کنترل و کاهش مسائل اجتماعی از جنبه های مختلف مانند اعتیاد و بیماری های واگیر و اپیدمی ها، آسیبهای اجتماعی مرتبط با گروه های در معرض آسیب، گسست انسجام در خانواده ها، جرائم، خشونت و صلح و رکود اخلاق در جامعه نقش موثر و چشمگیری دارد.

بر همین اساس، مددکاران اجتماعی نیازمند آموزش های جدی و به روز هم در بخش نظری و هم در بخش عملی و کاربردی (از طریق کارورزیها و آموزش مداوم) و هم در بخش توسعه اخلاق حرفه ای هستند.

آموزش مددکاری اجتماعی در ایران، در سال ۱۳۳۷ در مدرسه خدمات اجتماعی تهران آغاز به کار کرد. شروع این حرفه به صورت علمی با دوره های دو ساله بود و پس از چند دوره موفق آموزش کاردانهای مددکاری اجتماعی دوره های آموزش چهارساله کارشناسی خدمات اجتماعی و سپس دوره دو ساله کارشناسی ارشد مدیریت خدمات اجتماعی آغاز گردید.

دپارتمان مددکاری اجتماعی دانشگاه علوم بهزیستی در سال ۱۳۷۳ و با آموزش دوره کارشناسی این رشته کار خود را آغاز کرد. سه سال بعد در سال ۱۳۷۶ اولین دوره دانشجویان در مقطع کارشناسی ارشد مددکاری اجتماعی پذیرش شدند. سال ۱۳۸۴ آموزش دانشجویان مددکاری اجتماعی دوره دکتری تخصصی برای اولین در ایران در این دانشگاه آغاز گردید.

دورنما (چشم‌انداز):

انتظار می‌رود در ده سال آینده دانش آموختگان این رشته بتوانند خدمات مددکاری اجتماعی را در بالاترین سطح ممکن علمی و حرفه‌ای ارائه دهند به گونه‌ای که به لحاظ کمی و کیفی قابلیت رقابت با نهادهای آموزشی سطح اول منطقه را داشته باشد و دانشجویان و دانش آموختگان این مقطع بتوانند خدماتی با معیارهای به روز جهان به جامعه هدف ارائه دهند.

رسالت (ماموریت):

رسالت اصلی این رشته در این مقطع، تربیت نیروهای متعهد، ارزش مدار، آگاه و کارآمد است که با تکیه بر ارزش های انسانی و اصول اساسی مددکاری اجتماعی توانایی فعالیت در سطوح مختلف پیشگیری و مقابله با مشکلات اجتماعی، و بهبود کیفیت زندگی افراد، گروه ها و اجتماعات را داشته باشند.

مددکاران اجتماعی در کجا اشتغال دارند؟

دانش آموختگان مددکاری اجتماعی حسب مقطع تحصیلی می توانند در بخشهای صف و ستادی به عنوان مدرس، مددکار اجتماعی، مدیر، پژوهشگر یا کارشناس اجتماعی در در جایگاه های شغلی زیر انجام وظیفه نمایند:

- موسسات آموزشی: دانشگاه ها، موسسات آموزش عالی و آموزش و پرورش
- سازمانهای اجتماعی دولتی حوزه رفاه اجتماعی: مانند وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی و سازمانهای تابعه مانند سازمان بهزیستی، سازمان تأمین اجتماعی و ...
- سازمانهای عمومی غیردولتی: کمیته امداد، شهرداریها، بنیاد شهید و امور ایثارگران، و سایر سازمان عمومی دیگر
- مراکز و ارگانهای صنعتی: وزارت نفت و شرکت های تابعه، بانکها، شرکت های خودروسازی، زیرمجموعه های وزارت راه و شهرسازی مانند راه آهن، شرکت های هواپیمایی، مراکز مستقر در بافتهای فرسوده، صداوسیما
- مراکز حقوقی، امنیتی و قضائی: دادگاه ها و دادسراها، زندان ها

- حوزه سلامت و بهداشت و درمان: کلینیک ها و بیمارستانها، کلینیک های مددکاری اجتماعی و مراکز مشاوره خصوصی، سرای سالمندان، مجتمع های توانبخشی، کمپها و مراکز درمان اعتیاد و سایر مراکز دولتی، غیردولتی یا عمومی مرتبط
- سایر موسسات خدمات اجتماعی و رفاهی دولتی و غیر دولتی: در حوزه های متنوعی مانند اعتیاد، سالمندان، کودکان، زنان، جوانان، خانواده، سوانح و بلایا، توانبخشی افراد دارای معلولیت، توسعه شهری و روستایی و ...

شرایط و نحوه پذیرش در دوره:

- شرکت و قبولی در کنکور دوره کارشناسی، کارشناسی ارشد و دکتری مددکاری اجتماعی مطابق ضوابط و مقررات وزارت بهداشت و درمان و آموزش پزشکی باشند.
- داوطلبان شرکت در آزمون دوره دکتری لازم است دارای مدرک تحصیلی کارشناسی ارشد مددکاری اجتماعی یا خدمات اجتماعی باشند.
- قبولی در آزمون شفاهی (مصاحبه) در همه مقاطع (در سالهای اخیر، بر اساس تصمیم وزارت بهداشت گاهی شرط مصاحبه حذف می شده است)

برخی از دروس مهمی که دانشجویان کارشناسی باید بگذرانند:

مبانی مددکاری اجتماعی، مبانی جامعه شناسی، مبانی روانشناسی، مددکاری اجتماعی کار با فرد، مددکاری اجتماعی کار با گروه، مددکاری اجتماعی کار با جامعه، جامعه شناسی روستایی، جامعه شناسی شهری، روانشناسی اجتماعی، مشاوره و راهنمایی، روانشناسی مرضی، توانبخشی، حقوق خانواده، حقوق کار، اصول و مبانی مدیریت سازمانهای رفاهی، مسائل اجتماعی ایران، آمار و روش تحقیق، و کارورزی فردی، گروهی و جامعه ای.

برخی از دروس مهمی که دانشجویان کارشناسی ارشد باید بگذرانند:

تحلیل مسائل و آسیبهای اجتماعی، زبان تخصصی، مدیریت سازمانهای رفاهی، مدیریت استراتژیک، مشاوره توانبخشی، روش تحقیق، سیستمهای اطلاعاتی، برنامه ریزی اجتماعی، سرپرستی کارورزی و پایان نامه

برخی از دروس مهمی که دانشجویان دوره دکتری باید بگذرانند:

روش های تحقیق کمی پیشرفته، روشهای تحقیق کیفی پیشرفته، مدیریت ...

برخی مهارتها و توانمندیهایی که یک مددکار اجتماعی باید داشته باشد:

- توانمندی برقراری ارتباط و روابط عمومی مناسب
- باور به ارزشهای انسانی و اخلاق حرفه ای
- رازداری
- کار تیمی و گروهی
- کار با نرم افزارهای اداری و تخصصی
- نوشتن گزارشهای عمومی و تخصصی
- تفکر نقادانه و